

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Dışişleri Bakanı Hakan Fidan** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Özür Bartin
Halkın Milletvekili

Kuzey ve Doğu Suriye'de yer alan Kobani kenti, modern Orta Doğu tarihinde yalnızca bir askeri savunma hattı değil; aynı zamanda uluslararası güvenlik süreçleri, yerel demokrasi deneyimleri ve halkların kolektif direnişi açısından simgesel bir kırılma noktasıdır. Kobani'nin 26 Ocak 2015'te IŞİD'den kurtarılması, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin uluslararası güvenliğe ilişkin kararlarıyla uyumlu biçimde yürütülen çok taraflı iş birliği ile yerel toplumsal direncin kesiştiği tarihsel bir moment olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle Kobani, yalnızca bir kent değil; uluslararası güvenlik mimarisinin sahadaki önemli örneklerinden biri olarak ele alınmalıdır.

Bununla birlikte bugün Kobani, fiili, sistematik ve süreklilik arz eden bir kuşatma rejimi altında bulunmaktadır. Elektrik, içme suyu, yakıt, gıda ve sağlık hizmetlerine erişimin engellenmesi; kentte yaşayan sivilleri yaşam hakkından yoksun bırakmakta, özellikle çocuklar, yaşlılar ve hastalar açısından telafisi mümkün olmayan sonuçlar doğurmaktadır. Bu durum, klasik bir güvenlik tedbiri olarak değil; yaşamı hedef alan yapısal bir baskı ve zorlayıcı siyasal araç olarak tezahür etmektedir.

Uluslararası insancıl hukuk literatüründe kuşatma yoluyla sivillerin temel ihtiyaçlara erişiminin engellenmesi, kolektif cezalandırma kapsamında değerlendirilmekte ve açık biçimde yasaklanmaktadır. 1949 Cenevre Sözleşmeleri ve ek protokoller, çatışma hâllerinde dahi sivillerin korunmasını mutlak bir norm olarak düzenlemiştir. Dolayısıyla Kobani'de uygulanan kuşatma, yalnızca bir ihlal değil; süreklilik kazanan ağır bir hukuk dışılık hâlidir. Bu bağlamda kuşatmanın kaldırılması, insani bir çağrıdan öte, bağlayıcı bir hukuki zorunluluktur.

Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Associated Press (AP), Reuters, Die Zeit, Il Fatto Quotidiano ve benzeri saygın kaynakların aktardığı veriler; Kobani'de yaşananların geçici ya da istisnai olmadığını, kurumsallaşmış bir insani kuşatma düzenine dönüştüğünü ortaya koymaktadır. Zorunlu göçler, sağlık sisteminin çökmesi ve çocuk ölümleri, kuşatmanın toplumsal dokuyu hedef alan sonuçlarını açık biçimde göstermektedir.

Kuşatma olgusu yalnızca insani sonuçlar üretmemekte; aynı zamanda Suriye'de barışın, siyasal çözümün ve toplumsal uzlaşının önünü yapısal olarak tıkamaktadır. Siyasal bilimler literatüründe yaygın biçimde kabul edildiği üzere, kuşatma ve abluka rejimleri müzakereyi değil, radikalleşmeyi ve çatışma sarmalını besler.

Bu nedenle Kobani kuşatmasının kaldırılması, Suriye'deki geçici yönetimin diplomatik yollarla ikna edilmesini de içeren, barışçıl çözümün ön koşullarından biridir.

Bu tablo, Türkiye'de yürütüldüğü ifade edilen barış ve demokratik toplum süreciyle doğrudan bağlantılıdır. Sınırın hemen ötesinde Kürt sivillerin kuşatma, açlık ve ölüm tehdidi altında yaşadığı bir ortamda; Türkiye'de güvene dayalı, kalıcı ve kapsayıcı bir barışın inşası mümkün değildir. Barış süreçleri yalnızca iç politik düzenlemelerle değil, komşu coğrafyalardaki çatışma pratikleriyle kurulan etik ve politik tutarlılıkla güç kazanır.

Türkiye Cumhuriyeti, coğrafi konumu, diplomatik kapasitesi ve sahadaki aktörler üzerindeki etkisi nedeniyle, Kobani kuşatmasının kaldırılmasında belirleyici bir rol oynayabilecek sınırlı sayıdaki aktörlerden biridir. Türkiye'nin Gazze bağlamında savunduğu “ablukanın kaldırılması”, “insani koridorların açılması” ve “sivillerin korunması” yönündeki normatif tutum, uluslararası alanda ahlaki ve hukuki bir pozisyon olarak sunulmuştur. Bu normatif çerçevenin Kobani için işletilmemesi, dış politikada ilkesel tutarlılık sorununu derinleştirmektedir.

Bu bağlamda Mürşitpınar Sınır Kapısı'nın, yalnızca insani yardımların geçişine açık olacak şekilde derhal açılması; kuşatmanın fiilen kırılması açısından stratejik bir eşik niteliğindedir. Kapının kapalı tutulması, kuşatmanın idari ve fiili unsurlarından biri hâline gelmiştir. Kapının açılması ise Türkiye'nin, çatışmayı değil yaşamı, hukuku ve barışı önceleyen bir diplomatik aktör olduğunu somut biçimde gösterecektir.

Bu bağlamda;

1. Kobani kentinde uygulanan fiili kuşatma nedeniyle Kürt sivillerin, özellikle çocukların, yaşlıların ve hastaların; elektrik, temiz su, sağlık hizmeti ve gıdaya erişememesi sonucu yaşamlarını yitirdiğine dair uluslararası kuruluşlarca belgelenmiş veriler Bakanlığınızın resmî bilgi ve değerlendirme alanına girmiş midir?
2. Sivillerin açlık, susuzluk ve tedavi yoksunluğu nedeniyle ölmesine yol açan bu kuşatmanın, uluslararası insancıl hukuka göre yasaklanmış bir kolektif cezalandırma biçimi olduğuna ilişkin Bakanlığınızca yapılmış yazılı bir hukuki tespit mevcut mudur?
3. Türkiye Cumhuriyeti, Kobani’de sivillerin ölümüyle sonuçlanan bu kuşatmanın derhal, tamamen ve koşulsuz biçimde kaldırılması için Suriye’deki geçici yönetim nezdinde bugüne kadar hangi diplomatik girişimleri başlatmış; bu girişimler hangi tarih, içerik ve muhataplar üzerinden yürütülmüştür?
4. Kobani’de Kürt siviller ölürken, Türkiye sınırları içindeki Mürşitpınar Sınır Kapısı’nın kapalı tutulmasının, kuşatmanın fiili bir unsuru hâline geldiği yönündeki değerlendirmelere karşı Bakanlığınızın resmî gerekçesi nedir?
5. Mürşitpınar Sınır Kapısı’nın yalnızca insani yardımların geçişine mahsus olacak şekilde açılmamasının, sivillerin yaşam hakkı üzerindeki doğrudan etkileri Bakanlığınızca değerlendirilmiş midir; bu değerlendirme varsa hangi sonuçlara ulaşılmıştır?
6. Kobani’de sivillerin yaşamını yitirdiği bir tabloda, Türkiye’nin Gazze için savunduğu “ablukanın kaldırılması” ve “insani koridorların açılması” ilkelerinin Kobani için işletilmemesinin, Türkiye’nin dış politikada normatif tutarlılığı ve insani diplomasi iddiası açısından yarattığı sonuçlara dair Bakanlığınızca yapılmış bir analiz bulunmakta mıdır?
7. Kobani kuşatmasının kaldırılması amacıyla Türkiye’nin, Birleşmiş Milletler, ilgili özel raportörler veya uluslararası insani mekanizmalar nezdinde acil ve bağlayıcı bir diplomatik girişim başlatma takvimi var mıdır; yoksa bu yönde neden bir inisiyatif alınmamaktadır?
8. Mevcut koşullar altında, Kobani kuşatmasının sona erdirilmesine yönelik olarak Mürşitpınar Sınır Kapısı’nın ne zaman açılması planlanmaktadır; bu konuda belirlenmiş bir tarih veya resmî yol haritası bulunmakta mıdır?